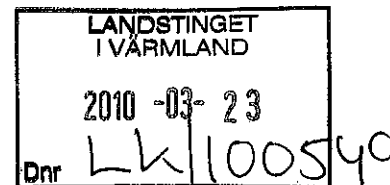

Landstingsfullmäktige
Landstinget i Värmland

Revisionsberättelse för verksamhetsåret 2009

Inledning

Landstingets revisorer har granskat landstingsstyrelsen, patientnämnden, hjälpmedelsnämnden och de tre fullmäktigeberedningarna. I föreliggande revisionsberättelse, som syftar till att ge fullmäktige underlag och vägledning i ansvarsprövningsprocessen, redovisar revisorerna sina synpunkter och bedömningar.

Revisorernas arbete

Granskningen har utförts utifrån de förutsättningar som anges i kommunallagen, kommunala redovisningslagen, revisorernas reglemente och andra dokument som utgör underlag för god redovisnings- och revisionsred. Revisorernas granskningsarbete utgår från en av revisorerna genomförd risk- och väsentlighetsbedömning och revisionsplanen för 2009. Granskningen har genomförts i den omfattning som bedömts erforderlig för att ge rimlig grund för revisorernas bedömning i ansvarsprövningsfrågan. Kommentarer från styrelsens ordförande och landstingsdirektören har inte ingått i revisorernas bedömning.

Till revisionsberättelsen bifogas en sammanställning över de sakkunnigas revisionsrapporter och lekmannarevisorernas granskningsrapport avseende Värmlandstrafik AB. Revisionsberättelserna för de finansiella samordningsförbunden och revisionsberättelsen för Region Värmland kommer att delges fullmäktige så snart dessa föreligger. En redovisning av revisorernas förvaltning under 2009 bifogas landstingets årsredovisning.

Landstingsstyrelsen

Landstingets revisorer har följt arbetet i landstingsstyrelsen och i styrelsens olika utskott. Måluppfyllelse, styrning, ledning, uppföljning, intern kontroll samt kvalitets- och patientsäkerhetsarbete har utgjort viktiga utgångspunkter i revisorernas granskning.

Ekonomisk utveckling

Bokslutet för verksamhetsåret visar på ett överskott som uppgår till 53,6 Mkr, vilket är 44,7 Mkr bättre än budgeterat. Den genomförda balanskravsutredningen visar på ett resultat på 95,3 Mkr. I balanskravsutredningen har hänsyn tagits till bl.a. omstruktureringskostnader 42,7 Mkr.

Budget för verksamhetsåret 2009 innebar en uppräkningsökning med 3,5 procent jämfört med 2008 års budget. Nettokostnadsökningen år 2009 uppgick till 3,1 procent, dvs. en ökning som låg inom budgeterad nivå.

Revisorerna har följt kostnadsutvecklingen inom vissa områden och tidigare påtalat krav på åtgärder för att nå budget och att anpassa budget till realistiska förutsättningar. Revisorerna konstaterar att det nu råder en bättre balans mellan kostnader och budget vad avser högspecialiserad vård, även om årets resultat blev ett underskott. Det kan konstateras att hälso- och sjukvården sammantaget under 2009 redovisar ett resultat som är 55,3 Mkr bättre än vad som budgeterats.

Revisorerna konstaterar att det fortfarande kvarstår ekonomiska obalanser i divisionerna men att förbättringar har skett sedan verksamhetsåret 2008. Störst negativ avvikelse mot budget uppvisar divisionerna medicin och opererande specialiteter. Revisorerna konstaterar att landstingsstyrelsen inte fullt ut har förmått att komma tillrätta med de ekonomiska obalanserna.

Landstinget har under 2009 fortsatt arbetet med körkortningsinsatser som påbörjades 2008. Under 2009 har landstinget erhållit bidrag från den så kallade kömiljarden med 30,4 Mkr. Revisorerna noterar att redovisade körkortningskostnader för år 2009 uppgår till 27,2 Mkr.

Årets resultat har påverkats av en lägre skatteintäktsutveckling än vad som budgeterats. I fullmäktiges budgetbeslut bedömdes skatteintäkterna att uppgå till 4 819 Mkr. Det reella utfallet av skatteintäkterna uppgick till 4 729 Mkr, det vill säga 90 Mkr lägre än budgeterat. Den negativa effekten på resultatet motverkades av att de generella statsbidragen blev bättre än budgeterat.

Landstingets finansnetto budgeterades till minus 68 Mkr medan utfallet för 2009 uppgick till minus 0,4 Mkr. I finansnettot ingår bl.a. realisationsvinster från försäljning av värdepapper och en återbetalning från Sveriges kommuner och landsting.

Inkomst- och kostnadsutjämningsystemet har stor betydelse för landstingets ekonomiska förutsättningar. Kostnadsutjämningsystemet har till syfte att fördela och utjämna sjukvårds- och kollektivtrafikhuvudmännens kostnader. Revisorerna har aktualiserat frågan tidigare år på grund av ett för landstinget negativt utfall i kostnadsutjämningsen. Landstinget har vidtagit åtgärder för att utreda orsaker och förbättra utfallet i den del av systemet som rör hälso- och sjukvård. Kostnader för kollektivtrafik väger också tungt i detta system. Revisorerna anser att landstinget bör analysera kollektivtrafikens betydelse för utfallet i systemet och vid behov vidta åtgärder för att förbättra utfallet. Revisorerna menar att styrelsen i övrigt vidtagit relevanta åtgärder.

Mål och måluppfyllelse

Revisorerna ska enligt bestämmelser i kommunallagen bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige fastställda målen. Förvaltningsberättelsen ska enligt lagen om kommunal redovisning, innehålla en utvärdering huruvida målen för en god ekonomisk hushållning har uppnåtts.

Landstingsfullmäktige har beslutat om följande finansiella mål för 2009:

- att tillföra pensionsfonden ett belopp motsvarande årets ökning av avsättningen för pensioner liksom att tillföra pensionsfondens avkastning till fonden.

Fullmäktige har beslutat "att under planperioden tillfälligt frångå målet om ett årligt överskott på minst två procent av skatteintäkter och generella statsbidrag". Detta beslut innebär att målet inte är relevant för år 2009.

Revisorerna vill understryka betydelsen av att landstinget tillförsäkras sig en långsiktigt hållbar ekonomi för att klara framtida investeringar, pensionsåtaganden m.m. Det är därför viktigt att de av fullmäktige fastställda målen så snart som möjligt också omfattar överskottskrav.

Landstingsfullmäktige fastställde en budget för 2009 där överskottet uppgick till 8,9 Mkr. Med utgångspunkt från att landstingets resultat uppgår till 53,6 Mkr, konstaterar revisorerna att överskottsmålet har nåtts.

När det gäller det finansiella målet rörande avsättning till pensionsfonden konstaterar revisorerna att avkastningen har tillförts fonden. Däremot har fonden inte tillförts medel som fullt ut motsvarar pensionsskuldens ökning. Skillnaden mellan avsättning och skuldökning uppgår till 36 Mkr. Det finansiella målet har alltså inte uppfyllts, vilket också framgår av årsredovisningen.

Landstingsfullmäktige har i "Landstingsplan – övergripande verksamhetsplan för Landstinget i Värmland 2009-2012" fastlagt de övergripande verksamhetsmål som gäller för de fyra perspektiven, medborgare, verksamhet, medarbetare samt ekonomi. Fullmäktige har i dokumentet även redovisat vilka åtgärdsområden som är prioriterade, till exempel tillgänglighet och

vårdgaranti. Styrelsen har, utifrån det balanserade styrkortet, i "Rapport 4 2009 - verksamhetsuppföljning och årsbokslut" och i "Årsredovisning 2009" redovisat sin utvärdering av hur verksamhetsmålen uppfyllts och måluppfyllelsen avseende prioriterade åtgärdsområden.

Styrelsen har i sin analys pekat på bristande måluppfyllelse avseende framgångsfaktorerna inom främst perspektivet "ekonomi". Styrelsens redovisning avseende framgångsfaktorn tillgänglighet inom perspektivet "medborgare", bygger på målet att landstinget ska klara vårdgarantin eller alternativ målsättning för de verksamheter som inte omfattas av denna. Enligt årsredovisningen är målet delvis uppfyllt. Revisorerna konstaterar att redovisningen avseende besök och behandling inom specialiserad vård inom 90 respektive 90 dagar avser läget per 2009-12-31. Redovisningen avseende garantin om läkarbesök inom sju dagar avser två veckor under hösten 2009. Den redovisade jämförelsen med motsvarande perioder föregående år visar på en förbättring. Revisorerna anser att det finns utrymme för att utveckla målformulering samt redovisning och analys av hur målet uppfylls.

Revisorerna anser att styrelsens beskrivning av måluppfyllelsen ger en i allt väsentligt rättvisande bild.

Styrning, uppföljning och återrapportering

Landstingets revisorer har under 2009 genomfört flera granskningar som rör landstingsstyrelsens uppföljning och utvärdering. Exempel på sådana rapporter är "Vårdpraxis och evidens – egenkontroll" och "Landstingsfullmäktiges beslut avseende prioriteringar inom hälso- och sjukvården". Revisorerna har i rapporterna noterat brister avseende verkställande av fullmäktiges beslut samt uppföljning och återrapportering kopplat till besluten. Styrelsen har i ett fall svarat revisorerna att den *väl* inte fullgöra uppdraget från fullmäktige utan att istället avvakta utveckling i andra landsting. Revisorerna menar att styrelsen ska verkställa fullmäktiges beslut eller vid behov föreslå fullmäktige att ändra uppdraget.

Revisorernas slutsatser

Revisorerna konstaterar att landstingsstyrelsen under verksamhetsåret 2009 nått det av fullmäktige satta budgetmålet men inte fullt ut kommit tillrätta med de ekonomiska obalanserna inom vissa divisioner. Några viktiga faktorer som har påverkat resultatet är en begränsad ökning av nettokostnaderna samt erhållna statsbidrag för bland annat minskad sjukskrivning och kökortning.

Fullmäktiges finansiella mål för avsättning till pensionsfonden har inte uppfyllts. Avkastningen har tillförts fonden i enlighet med målet men fonden har inte tillförts medel som fullt ut motsvarar pensionskuldens ökning. Skillnaden mellan avsättning och skuldökning uppgår till 36 Mkr.

Revisorerna anser att landstingsstyrelsen bör vidta åtgärder som säkerställer att fullmäktiges beslut genomförs eller att styrelsen vid behov hemställer om

förändrat uppdrag. Landstingsstyrelsen bör åtgärda bristerna avseende uppföljning och återrapportering av hur besluten verkställs.

Landstingets revisorer tillstyrker att landstingsstyrelsen och dess förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2009.

Patientnämnden

Landstingets revisorer har följt patientnämndens arbete under 2009, bland annat genom att ta del av protokoll och årsberättelse.

Landstingets revisorer tillstyrker att patientnämnden och dess förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2009.

Hjälpmedelsnämnden

Landstingets revisorer har granskat den med kommunerna gemensamma hjälpmedelsnämnden och dess arbetsutskott. Granskningen, som främst innehåller en avstämning av verksamheten utifrån avtal och reglemente, redovisas i revisionsrapport nr 10-09, som också har delgivits revisorerna i länets kommuner. Revisorerna har noterat att samtliga kommuner representerats vid minst ett av nämndens möten under 2009.

Landstingets revisorer tillstyrker att hjälpmedelsnämnden och dess förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2009.

Hälso- och sjukvårdsberedningen

Landstingets revisorer har följt hälso- och sjukvårdsberedningens arbete under 2009, bland annat genom att ta del av minnesanteckningar och årsberättelse. Revisorerna bedömer att beredningens arbete legat i linje med fullmäktiges arbetsordning.

Landstingets revisorer tillstyrker att hälso- och sjukvårdsberedningen och dess förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2009.

Demokratiberedningen

Landstingets revisorer har följt demokratiberedningens arbete under 2009, bland annat genom att ta del av minnesanteckningar och årsberättelse. Revisorerna bedömer att demokratiberedningens arbete legat i linje med fullmäktiges arbetsordning.

Landstingets revisorer tillstyrker att demokratiberedningen och dess förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2009.

Framtidsberedningen

Landstingets revisorer har följt framtidsberedningens arbete under 2009, bland annat genom att ta del av minnesanteckningar och årsberättelse. Revisorerna bedömer att beredningens arbete legat i linje med fullmäktiges arbetsordning.

Landstingets revisorer tillstyrker att framtidsberedningen och dess förtröendevalda beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2009.

Årsredovisningen

Revisorerna har granskat årsredovisningen, innehållande förvaltningsberättelse, resultaträkning, balansräkning och finansieringsanalys. Revisorerna bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av landstingets verksamhet, resultat och ekonomiska ställning.

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

Landstingets revisorer tillstyrker att årsredovisningen för 2009 godkänns av landstingsfullmäktige.

Landstingets revisorer

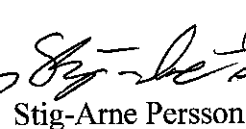

Leif Sandberg

Roland Krantz

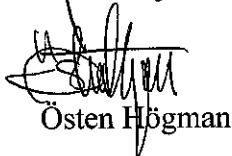

Thomas Ohlsson

Jan Nilsson

Hans Kaijser

Stig-Arne Persson

Barbro Thunér

Östen Högman

Per-Åke Persson

Sammanställning över de sakkunnigas rapporter

I kommunallagens 9 kap § 8 föreskrivs att revisorerna i sin granskning ska biträdas av sakkunniga. I § 16 anges att de sakkunnigas rapporter ska bifogas revisionsberättelsen. Med hänvisning härtill redovisa de skriftliga rapporter som redovisats och kommunicerats med landstingsstyrelsen under 2009. Rapporterna finns på www.liv.se och på landstingets intranät.

- 10-09 Landstingsfullmäktiges beslut under 2009
 - 9-09 Granskning av Hjälpmedelsnämndens verksamhet 2009
 - 8-09 Granskning av delar av bokslutet 2009, KPMG
 - 7-09 Landstingsfullmäktiges beslut avseende prioriteringar inom hälso- och sjukvården
 - 6-09 Vårdpraxis och evidens – egenkontroll
 - 5-09 Landstingsstyrelsens beslut med anledning av presenterade prognoser under 2009
 - 4-09 Revisorernas bedömning av delårsrapport 2 2009
 - 3-09 Granskning av landstingets kommunikation med medborgarna
 - 2-09 Allmänmedicin – mål, uppdrag och resurser
 - 1-09 Samverkan mellan Barn- och ungdomspsykiatri och kommunerna
-
- Förstudie 3-09 Personalstabens hantering vid avstängning och uppsägning
 - Förstudie 2-09 Landstingets avvikelshanteringssystem
 - Förstudie 1-09 Kvalitetssäkring av upphandling

Lekmannarevisorernas granskningsrapport enligt 10 kap 13 § aktiebolagslagen

GRANSKNINGSRAPPORT

Till årsstämman i

Värmlandstrafik Aktiebolag

Org nr 556206-4641

Vi har granskat bolagets verksamhet för år 2009. Granskningen har utförts i enlighet med god sed samt utgått från bedömning om väsentlighet och risk. Samplanering har skett med bolagets auktoriserade revisor och gemensam granskningsredogörelse har upprättats.

Det innebär att vi planerat och genomfört granskningen för att i rimlig grad försäkra oss om att bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att bolagets interna kontroll är tillräcklig. Vår granskning har utgått från de beslut kommun- och landstingsfullmäktige och bolagsstämman fattat och har inriktats på att granska att besluten verkställts samt att verksamheten håller sig inom de ramar som bolagsordningen anger.

Vi anser att vår granskning ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Vi bedömer att bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig. Vi finner därför inte anledning till anmärkning mot styrelsens ledamöter eller verkställande direktören.

Karlstad den 3 mars 2010

Stig Löfgren
Lekmannarevisor

Per-Åke Persson
Lekmannarevisor